Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 28.07.2014 Versionumero 13 Tarkistus: 02.07.2014

1 Aineen tai seoksen ja yhtiön tai yrityksen tunnistetiedot

. **1.1 Tuotetunniste**

. **Kauppanimike:** BISON PU TIMBER MAX EXPRESS

. **1.2 Aineen tai seoksen merkitykselliset tunnistetut käytöt ja käytöt, joita ei suositella**

Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

. **Aineen / valmisteen käyttö** Liima

. **1.3 Käyttöturvallisuustiedotteen toimittajan tiedot**

. **Valmistaja/toimittaja:**
Bison International
Dr.A.F.Philipsstraat 9
NL-4462 EW Goes
PO Box 160
NL-4460 AD Goes
tel. +31 88 3235700
fax. +31 88 3235800
e mail: msds@boltonadhesives.com

Maahantuoja:
Rakennuskemia Oy
Kerkkolankatu 17
05800 Hyvinkää
tel. 019 457 4400
info@rakennuskemia.fi

. **Tietoja antaa:** Bison QESH

. **1.4 Hätäpuhelinnumero:** +358 (0)9 - 471 977 (Myrkytystietokeskus)

*

2 Vaaran yksilöinti

. **2.1 Aineen tai seoksen luokitus**

. **Luokitus asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti**

Resp. Sens. 1	H334	Voi aiheuttaa hengitettynä allergia- tai astmaoireita tai hengitysvaikeuksia.
Carc. 2	H351	Epäillään aiheuttavan syöpää.
STOT RE 2	H373	Saattaa vahingoittaa elimiä pitkäaikaisessa tai toistuvassa altistumisessa.
Aquatic Chronic 2	H411	Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.
Skin Irrit. 2	H315	Ärsyttää ihoa.
Eye Irrit. 2	H319	Ärsyttää voimakkaasti silmiä.
Skin Sens. 1	H317	Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.
STOT SE 3	H335	Saattaa aiheuttaa hengitysteiden ärsytystä.

. **2.2 Merkinnät**

. **Merkinnät asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti**

Tuote on luokiteltu ja merkitty CLP-asetuksen mukaan.

. **Varoitusmerkit**

GHS07 GHS08 GHS09

. **Huomiosana** Vaara

. **Vaaran määräävät komponentit etiketeissä:**
Aromatic polyisocyanate based prepolymer
o-(p-Isosyanaattibentsyyli)fenyyliisosyanaatti

(jatkuu sivulla 2)

(jatkuu sivulla 1)

4,4'-metyleenidifenyylidi-isosyanaatti

. **Vaaralausekkeet**
H315 Ärsyttää ihoa.
H319 Ärsyttää voimakkaasti silmiä.
H334 Voi aiheuttaa hengitettynä allergia- tai astmaoireita tai hengitysvaikeuksia.
H317 Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.
H351 Epäillään aiheuttavan syöpää.
H335 Saattaa aiheuttaa hengitysteiden ärsytystä.
H373 Saattaa vahingoittaa elimiä pitkäaikaisessa tai toistuvassa altistumisessa.
H411 Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

. **Turvalausekkeet**
P260 Älä hengitä höyryä.
P280 Käytä suojakäsineitä/suojavaatetusta/silmiensuojainta/kasvonsuojainta.
P281 Käytä vaadittuja henkilönsuojaimia.
P342+P311 Jos ilmenee hengitysoireita: Ota yhteys MYRKYTYSTIETOKESKUKSEEN/ lääkäriin/…
P403+P233 Varastoi paikassa, jossa on hyvä ilmanvaihto. Säilytä tiiviisti suljettuna.
P501 Säilytä säiliö(t) noudattaen kansallisia määräyksiä.

. **Lisätietoja:**
Sisältää isosyanaatteja. Voi aiheuttaa allergisen reaktion.

. **2.3 Muut vaarat**

. **PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset**

. **PBT:** Ei voida käyttää.

. **vPvB:** Ei voida käyttää.

3 Koostumus ja tiedot aineosista

. **3.2 Seokset**

. **Selostus:** Liima

. **Sisältää vaarallisia aineita:**

CAS: 99784-49-3	Aromatic polyisocyanate based prepolymer Resp. Sens. 1, H334; Aquatic Chronic 2, H411; Skin Sens. 1, H317	50-100%
CAS: 5873-54-1 EINECS: 227-534-9 Reg.nr.: 01-2119480143-45	o-(p-Isosyanaattibentsyyli)fenyyliisosyanaatti Resp. Sens. 1, H334; Carc. 2, H351; STOT RE 2, H373; Acute Tox. 4, H332; Skin Irrit. 2, H315; Eye Irrit. 2, H319; Skin Sens. 1, H317; STOT SE 3, H335	10-25%
CAS: 101-68-8 EINECS: 202-966-0 Reg.nr.: 01-2119457014-47	4,4'-metyleenidifenyylidi-isosyanaatti Resp. Sens. 1, H334; Carc. 2, H351; STOT RE 2, H373; Acute Tox. 4, H332; Skin Irrit. 2, H315; Eye Irrit. 2, H319; Skin Sens. 1, H317; STOT SE 3, H335	10-25%

4 Ensiaputoimenpiteet

. **4.1 Ensiaputoimenpiteiden kuvaus**

. **Yleisohjeet:**
Myrkytysoireet voivat ilmaantua vasta useiden tuntien kuluttua. Tästä syystä henkilöt on pidettävä lääkärin tarkkailun alaisena ainakin 48 tuntia onnettomuuden jälkeen.

. **Hengitettyä:**
Huolehdittava raittiin ilman saannista, tarvittaessa annettava tekohengitystä, pidettävä lämpimänä. Oireiden jatkuessa pyydettävä lääkärin apua.

(jatkuu sivulla 3)

(jatkuu sivulla 2)

Tajuton pidettävä ja kuljetettava kyljellään.
. **Ihokosketuksessa:** Pestävä heti vedellä ja saippualla ja huuhdottava hyvin.
. **Aineen päästyä silmiin:**
Silmiä huuhdotaan luomet auki juoksevan veden alla useita minuutteja. Oireiden kestäessä käännytään lääkärin puoleen.
. **Nieltyä:** Ei pakoteta oksentamaan, saatettava heti lääkärin hoitoon.
. **4.2 Tärkeimmät oireet ja vaikutukset, sekä välittömät että viivästyneet**
Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
. **4.3 Mahdollisesti tarvittavaa välitöntä lääketieteellistä apua ja erityishoitoa koskevat ohjeet**
Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

5 Palontorjuntatoimenpiteet

. **5.1 Sammutusaineet**
. **Sopivat sammutusaineet:**
CO2, kuivakemikaalisammutin tai vesisuihku. Suuremmat palot torjutaan vesisuihkulla tai alkoholeja kestävällä vaahdolla.
. **5.2 Aineesta tai seoksesta johtuvat erityiset vaarat**
Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
. **5.3 Palontorjuntaa koskevat ohjeet**
. **Erikoinen suojavarustus:** Käytettävä hengityssuojainta.

6 Toimenpiteet onnettomuuspäästöissä

. **6.1 Varotoimenpiteet, henkilönsuojaimet ja menettely hätätilanteessa**
Käytettävä suojavarustusta. Suojautumattomat henkilöt pidettävä loitolla.
. **6.2 Ympäristöön kohdistuvat varotoimet:**
Jos ainetta on päässyt viemäriin tai vesistöön, ilmoitettava asianomaiselle virastolle.
Estettävä pääsy viemäreihin/pintavesiin/pohjaveteen.
. **6.3 Suojarakenteita ja puhdistusta koskevat menetelmät ja -välineet:**
Imettävä nestettä sitovalla aineella (hiekka, piimaa, hapon sidosaine, yleisidosaine, sahajauho).
Saastunut aine on jätteenä hävitettävä kohdan 13 mukaisesti.
Huolehdittava riittävästä tuuletuksesta.
. **6.4 Viittaukset muihin kohtiin**
Turvallista käsittelyä koskevia ohjeita kappaleessa 7.
Henkilökohtaista suojavarustusta koskevia ohjeita kappaleessa 8.
Aineen hävitystä koskevia ohjeita kappaleessa 13.

7 Käsittely ja varastointi

. **7.1 Turvallisen käsittelyn edellyttämät toimenpiteet**
Huolehdittava hyvästä tuuletuksesta/imusta työpaikalla.
. **Palo- ja räjähdyssuojaohjeet:** Erikoistoimenpiteitä ei tarvita.
. **7.2 Turvallisen varastoinnin edellyttämät olosuhteet, mukaan luettuina yhteensopimattomuudet**
. **Varastointi:**
. **Varastotiloille ja säiliöille asetettavat vaatimukset:** Ei erikoisvaatimuksia.
. **Yhteisvarastointiohjeet:** Ei tarvita.
. **Lisätietoja varastointiehtoihin:** Astiat on pidettävä tiiviisti suljettuina.
. **7.3 Erityinen loppukäyttö** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

(jatkuu sivulla 4)

(jatkuu sivulla 3)

8 Altistumisen ehkäiseminen ja henkilönsuojaimet

. **Lisäohjeita teknisten laitteiden varustukseen:** Ei muita tietoja, ks. kohta 7.

. **8.1 Valvontaa koskevat muuttujat**
. **Aineosat työpaikkakohtaisin valvottavin raja-arvoin:**
Tuote ei sisällä merkityksellisiä määriä aineita työpaikkakohtaisilla valvottavilla raja-arvoilla.
. **Lisäohjeet:** Tiedot perustuvat valmistushetkellä voimassaoleviin luetteloihin.

. **8.2 Altistumisen ehkäiseminen**
. **Henkilökohtainen suojavarustus:**
. **Yleiset suoja- ja hygieniatoimenpiteet:**
Noudatettava kemikaalien käsittelyn tavanomaisia varotoimenpiteitä.
Pidettävä loitolla elintarvikkeista, juomista ja rehuista.
Likaantuneet, aineen saastuttamat vaatekappaleet on riisuttava välittömästi.
Kädet on pestävä ennen taukoja ja työn päätyttyä.
Kaasuja/höyryjä/aerosoleja ei saa hengittää.
Vältettävä ihokosketusta ja kosketusta silmiin.
. **Hengityssuoja:**
Lyhytaikaisessa tai vähäisessä altistuksessa hengityssuojasuodin; intensiivisessä tai pitempiaikaisessa rasituksessa ulkoilmasta riippumaton hengityssuojain.
. **Käsisuojus:**

Suojakäsineet

Käsinemateriaalin tulee olla tuotetta/ainetta/valmistetta kestävää ja läpäisemätöntä.
Puuttuvien testien vuoksi suositusta soveltuvasta suojakäsinemateriaalista tuotteelle/ valmisteelle / kemikaalisekoitteelle ei voida antaa.
Suojakäsinemateriaalin valinnassa on otettava huomioon läpäisyajat, läpäisevyyskerroin ja kuluminen.
. **Käsinemateriaali**
Soveltuvan käsinetyypin valikoima ei riipu yksinomaan materiaalista vaan myös muista laatuominaisuuksista ja vaihtelee eri valmistajilla. Koska tuote on valmiste, joka koostuu eri aineista, ei suojakäsinemateriaalin kestävyys ole ennalta arvioitavissa vaan pitää tarkistaa ennen käyttöä.
. **Käsinemateriaalin läpäisyaika**
Tarkka läpäisyaika on selvitettävä suojakäsinevalmistajalta ja sitä on noudatettava.
. **Pitkäaikaiseen kosketukseen, joka kestää enintään 15 minuuttia, soveltuvat suojakäsineet seuraavista materiaaleista:**
PVC- tai PE-muovista valmistetut käsineet
. **Silmäsuojus:**

Tiiviit suojalasit

. **Kehosuojus:** Käytettävä suojapukua.

(jatkuu sivulla 5)

(jatkuu sivulla 4)

9 Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

. **9.1 Fysikaalisia ja kemiallisia perusominaisuuksia koskevat tiedot**	
. **Yleiset ohjeet**	
. **Olomuoto:**	
Muoto:	Neste
Väri:	Vaalean ruskea
. **Haju:**	Tyypillinen
. **Hajukynnys:**	Ei määrätty.
. **pH-arvo:**	Ei määrätty.
. **Tilanmuutos**	
Sulamispiste/sulamisalue:	Ei määrätty.
Kiehumispiste/kiehumisalue:	190 °C
. **Leimahduspiste:**	Ei voida käyttää.
. **Syttyvyys (kiinteä, kaasumainen):**	Ei voida käyttää.
. **Syttymislämpötila:**	520 °C
. **Hajaantumislämpötila:**	Ei määrätty.
. **Itsesyttyvyys:**	Tuote ei ole itsestään syttyvä.
. **Räjähdysvaara:**	Tuote ei ole räjähdysvaarallinen.
. **Räjähdysrajat:**	
Alempi:	0,4 Vol %
Ylempi:	Ei määrätty.
. **Höyrypaine:**	Ei määrätty.
. **Tiheys 20 °C lämpötilassa:**	1,12 g/cm³
. **Suhteellinen tiheys**	Ei määrätty.
. **Höyryn tiheys**	Ei määrätty.
. **Höyrystymisnopeus**	Ei määrätty.
. **Liukenevuus/sekoittuvuus**	
veteen:	Ei sekoittuva tai vain osittain sekoittuva.
. **Jakaantumiskerroin (-oktanoli/vesi):**	Ei määrätty.
. **Viskositeetti:**	
Dynaaminen 20 °C lämpötilassa:	160000 mPas
Kinemaattinen:	Ei määrätty.
Orgaaniset liuoteaineet:	0,0 %
Kiinneainepitoisuus:	100,0 %
. **9.2 Muut tiedot**	Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

10 Stabiilisuus ja reaktiivisuus

. **10.1 Reaktiivisuus**
. **10.2 Kemiallinen stabiilisuus**
. **Terminen hajoavuus / vältettävät olosuhteet:**
Ei hajaantumista määräystenmukaisessa käytössä.
. **10.3 Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus**
Reagoi alkoholien kanssa.
Reagoi veden kanssa.
Reagoi alkalien, aminien ja vahvojen happojen kanssa.

(jatkuu sivulla 6)

(jatkuu sivulla 5)

. **10.4 Vältettävät olosuhteet** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
. **10.5 Yhteensopimattomat materiaalit:** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
. **10.6 Vaaralliset hajoamistuotteet:**
Myrkyllisten pyrolyysiaineiden muodostumisvaara.

11 Myrkyllisyyteen liittyvät tiedot

. **11.1 Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista**
. **Akuutti myrkyllisyys:**
. **Ensisijainen ärsyttävä vaikutus:**
. **iholla:** Ärsyttävä vaikutus ihoon ja limakalvoihin.
. **silmiin:** Ärsyttävä vaikutus.
. **Herkistymistä:**
Aineen hengittäminen voi aiheuttaa altistumisen.
Ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
. **Toksikologisia lisätietoja:**
Tuote voi aiheuttaa EY:n yleisten luokitusdirektiivien mukaisesti valmisteissa seuraavat vaarat:
Haitallinen
Ärsyttävä
. **CMR-vaikutukset eli syöpää aiheuttavat, perimää vaurioittavat ja lisääntymiselle vaaralliset vaikutukset**
Carc. 2

12 Tiedot vaarallisuudesta ympäristölle

. **12.1 Myrkyllisyys**
. **Vesimyrkyllisyys:** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
. **12.2 Pysyvyys ja hajoavuus** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
. **12.3 Biokertyvyys** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
. **12.4 Liikkuvuus maaperässä** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
. **Ekotoksiset vaikutukset:**
. **Huomautus:** Myrkyllinen kaloille
. **Ekologisia lisätietoja:**
. **Yleisohjeita:**
Estetään aineen pääsy ohentamattomana tai suurina määrinä pohjaveteen, vesistöihin, viemäristöön.
Vesistöihin päästyään myrkyllistä kaloille ja planktonille.
myrkyllinen vesieliöille
Vesistövaarallisuusluokka 1 (Oma luokitus): lievästi vesistöä vaarantava
. **12.5 PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset**
. **PBT:** Ei voida käyttää.
. **vPvB:** Ei voida käyttää.
. **12.6 Muut haitalliset vaikutukset** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

13 Jätteiden käsittelyyn liittyvät näkökohdat

. **13.1 Jätteiden käsittelymenetelmät**
. **Suositus:**
Ei voida hävittää yhdessä talousjätteiden kanssa. Ei saa päästää viemäristöön.

. **Puhdistamattomat pakkaukset:**
. **Suositus:**
Hävitettävä virallisten määräysten mukaisesti.
Pakkaukset, joita ei voida puhdistaa, on hävitettävä samalla tavalla kuin niiden sisältämä aine.

(jatkuu sivulla 7)

(jatkuu sivulla 6)

14 Kuljetustiedot

. **14.1 UN-numero**	
. **ADR, ADN, IMDG, IATA**	tarpeeton
. **14.2 Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi**	
. **ADR, ADN, IMDG, IATA**	tarpeeton
. **14.3 Kuljetuksen vaaraluokka**	
. **ADR, ADN, IMDG, IATA**	
. **luokka**	tarpeeton
. **14.4 Pakkausryhmä**	
. **ADR, IMDG, IATA**	tarpeeton
. **14.5 Ympäristövaarat:**	
. **Marine pollutant:**	Ei
. **14.6 Erityiset varotoimet käyttäjälle**	Ei voida käyttää.
. **14.7 Kuljetus irtolastina Marpol 73/78 -sopimuksen II liitteen ja IBC-säännöstön mukaisesti**	Ei voida käyttää.

. **Kuljetus/lisätietoja:**

. **IMDG**

. **Huomautuksia:**	Under certain conditions substances in Class 3 (flammable liquids) can be classified in packinggroup III. See IMDG, Part 2, Chapter 2.3, Paragraph 2.3.2.2
. **UN "Model Regulation":**	-

*

15 Lainsäädäntöä koskevat tiedot

. **15.1 Nimenomaisesti ainetta tai seosta koskevat turvallisuus-, terveys- ja ympäristösäännökset tai -lainsäädäntö**

. **Merkinnät asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti**

Tuote on luokiteltu ja merkitty CLP-asetuksen mukaan.

. **Varoitusmerkit**

GHS07 GHS08 GHS09

. **Huomiosana** Vaara

. **Vaaran määräävät komponentit etiketeissä:**

Aromatic polyisocyanate based prepolymer
o-(p-Isosyanaattibentsyyli)fenyyliisosyanaatti
4,4'-metyleenidifenyylidi-isosyanaatti

. **Vaaralausekkeet**

H315 Ärsyttää ihoa.
H319 Ärsyttää voimakkaasti silmiä.
H334 Voi aiheuttaa hengitettynä allergia- tai astmaoireita tai hengitysvaikeuksia.
H317 Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.
H351 Epäillään aiheuttavan syöpää.
H335 Saattaa aiheuttaa hengitysteiden ärsytystä.
H373 Saattaa vahingoittaa elimiä pitkäaikaisessa tai toistuvassa altistumisessa.

(jatkuu sivulla 8)

(jatkuu sivulla 7)

H411 Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

. **Turvalausekkeet**

P260 Älä hengitä höyryä.
P280 Käytä suojakäsineitä/suojavaatetusta/silmiensuojainta/kasvonsuojainta.
P281 Käytä vaadittuja henkilönsuojaimia.
P342+P311 Jos ilmenee hengitysoireita: Ota yhteys MYRKYTYSTIETOKESKUKSEEN/ lääkäriin/…
P403+P233 Varastoi paikassa, jossa on hyvä ilmanvaihto. Säilytä tiiviisti suljettuna.
P501 Säilytä säiliö(t) noudattaen kansallisia määräyksiä.

. **15.2 Kemikaaliturvallisuusarviointi:**

Kemikaaliturvallisuusarviointia ei ole tehty.

16 Muut tiedot

Annetut tiedot perustuvat tämänhetkisiin tietoihimme. Ne eivät kuitenkaan anna takuuta tuotteen ominaisuuksista eivätkä aikaansaa sopimuksellista oikeussuhdetta.

. **Asiaankuuluvat lausekkeet**

H315 Ärsyttää ihoa.
H317 Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.
H319 Ärsyttää voimakkaasti silmiä.
H332 Haitallista hengitettynä.
H334 Voi aiheuttaa hengitettynä allergia- tai astmaoireita tai hengitysvaikeuksia.
H335 Saattaa aiheuttaa hengitysteiden ärsytystä.
H351 Epäillään aiheuttavan syöpää.
H373 Saattaa vahingoittaa elimiä pitkäaikaisessa tai toistuvassa altistumisessa.
H411 Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

. **Näyttelyalue ohjelehti:** QESH Department

. **Yhteydenottohenkilö:** Reach coördinator

. **Lyhenteet ja lyhytnimet:**

Acute Tox. 4: Acute toxicity, Hazard Category 4
Skin Irrit. 2: Skin corrosion/irritation, Hazard Category 2
Eye Irrit. 2: Serious eye damage/eye irritation, Hazard Category 2
Resp. Sens. 1: Sensitisation - Respirat., Hazard Category 1
Skin Sens. 1: Sensitisation - Skin, Hazard Category 1
Carc. 2: Carcinogenicity, Hazard Category 2
STOT SE 3: Specific target organ toxicity - Single exposure, Hazard Category 3
STOT RE 2: Specific target organ toxicity - Repeated exposure, Hazard Category 2
Aquatic Chronic 2: Hazardous to the aquatic environment - Chronic Hazard, Category 2

. *** Tiedot muutettu alkuperäisestä versiosta**

FI-G